

Uchwała Nr LX/95/2021
Rady Gminy Bircza
z dnia 31 grudnia 2021 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 1372 ze zm.) art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 821 ze zm.) **Rada Gminy w Birczy uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Bircza na lata 2022 – 2024, określony w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bircza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązywania od 01 stycznia 2022r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY BIRCZA
Krzysztof Cap

1000
1000
1000
1000
1000
1000

Załącznik

Do uchwały Nr LX/95/2021

Rady Gminy Bircza

z dnia 31 grudnia 2021 roku

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024

1. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które oddziałuje na jego osobowość przekazując mu swój system wartości, tradycje i obyczaje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym dla dziecka punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb zarówno w sferze psychicznej, jak i materialno – bytowej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem wypełniająca swoje zadania stanowi dla swoich członków, a przede wszystkim dla dzieci, źródło poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których najniebezpieczniejsze są zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie może uczynić daną rodzinę dysfunkcyjną, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Uzależnienia, przemoc, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, które mają charakter złożony, wymagający interdyscyplinarnych rozwiązań. W przypadku dezorganizacji rodziny nie spełnia ona swoich podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Polityka prorodzinna powinna bowiem odpowiadać na współczesne wyzwania wynikające z przemian rodziny i uwarunkowań oddziałujących na jej funkcjonowanie. Powinna być ukierunkowana na wspieranie i pomoc w przezwyciężaniu trudności, a w konsekwencji na usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej.

Gminny program wspierania rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania powinny koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

2. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z artykułem 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 roku poz. 821z późn. zm.) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle zadań ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji.

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w gminie Bircza na lata 2022 – 2024. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Podstawa prawna:

Gminny Program wspierania rodziny w Gminie Bircza na lata 2022 – 2024 jest spójny z kierunkami działań przyjętych w szczególności w następujących aktach prawnych:

- a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- b) ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- c) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- d) ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- e) ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi;
- f) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- g) ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych;
- h) ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- i) ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

3. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA W GMINIE BIRCZA

Gmina Bircza to gmina wiejska położona w województwie podkarpackim w powiecie przemyskim, na terenie Pogórza Przemyskiego. Wchodzi w skład transgranicznego mikroregionu Dolina Wiaru. Powierzchnia gminy to 254,49 km², a tworzy ją miasto Bircza i 24 sołectwa: Bircza, Boguszówka, Borownica, Brzeżawa, Brzuska, Huta Brzuska, Jasienica Sufczyńska, Jawornik Ruski, Korzeniec, Kotów, Kuźmina, Leszczawka, Leszczawa Dolna, Leszczawa Górna, Lipa, Łodzinka Górna + Łodzinka Dolna, Maława + Dobrzanka, Nowa Wieś, Roztoka, Rudawka, Stara Bircza, Sufczyzna, Wola Korzeniecka, Żohatyn. Liczba mieszkańców Gminy Bircza wynosi 6 430 (Źródło: Ewidencja Ludności Gminy Bircza stan na 30.06.2021r.)

Liczba mieszkańców Gminy Bircza zameldowanych na pobyt stały:

1. Bircza	997
2. Boguszówka	77
3. Borownica	107
4. Brzeżawa	287
5. Brzuska	253
6. Huta Brzuska	266
7. Jasienica Sufczyńska	223
8. Jawornik Ruski	151
9. Korzeniec	435
10. Kotów	109
11. Kuźmina	387
12. Leszczawka	282
13. Leszczawa Dolna	664
14. Leszczawa Górna	113
15. Lipa	298
16. Łodzinka Górna + Łodzinka Dolna	106
17. Maława + Dobrzanka	160
18. Nowa Wieś	105
19. Roztoka	66
20. Rudawka	185
21. Stara Bircza	524
22. Sufczyzna	290
23. Wola Korzeniecka	183
24. Żohatyn	162

OGÓŁEM: 6 430

4. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem GOPS w Birczy.

Na dzień 30.06.2021 r. wsparciem GOPS w Birczy objęto 538 rodzin.

Głównym powodem udzielania pomocy jest:

- ubóstwo	206 rodzin
- bezrobocie	231 rodzin
- niepełnosprawność	118 rodzin
- długotrwała lub ciężka choroba	131 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	31 rodzin

W gminie Bircza obserwuje się, podobnie jak w całym kraju takie problemy jak: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Od kilku lat coraz wyraźniej dostrzegany jest kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym nie tylko dzieci i młodzieży, ale także wielu rodziców. Jest to często związane z innymi problemami występującymi w rodzinie tj. utrata pracy, brak środków na bieżące utrzymanie.

Na podstawie danych opracowanych na podstawie sprawozdań oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych GOPS wynika, że w latach 2018 – 2020 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przedstawia się podobnie.

Do realizacji zadań zakłada się pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania będą polegały na:

1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
3. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
6. Wspieranie aktywności społecznej rodzin;
7. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
8. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej;
9. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
10. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;

11. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.
12. Sporządzanie na wniosek Sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
13. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
14. Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą roboczą;
15. Wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na jednakowym poziomie utrzymuje się liczba rodzin, którym przydzielono asystenta. Są to rodziny, które wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze a jeżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej (tabela nr 1).

Tabela nr 1. Liczba rodzin którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Rok	Liczba rodzin którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych
2018	14
2019	15
2020	15

Źródło: dane własne

5. Analiza SWOT

REALIZACJA LOKALNEGO PROGRAMU NA TERENIE GMINY BIRCZA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wyszkolona kadra pracownicza • Dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny • Otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym • Działanie lokalnych jednostek organizacyjnych, instytucji i organizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak fachowej pomocy psychologa dla rodzin i dzieci • Brak wolontariatu • Niewystarczające środki finansowe na szerszą skalę działań na rzecz rodziny

na rzecz lokalnego wsparcia	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych • Rosnąca świadomość społeczna 	<ul style="list-style-type: none"> • Złożoność problemów rodziny • Niespójne przepisy prawa • Degradacja relacji rodzinnych

6. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, zagrożone w szczególności ubóstwem, przemocą w rodzinie, problemem uzależnień oraz rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

7. CELE PROGRAMU

7.1 Cel główny

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

7.2 Cele szczegółowe programu:

a) **diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:**

- wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- prace socjalną polegającą na rozpoznawaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.

b) **zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:**

- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej,
- objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadpodstawowych,
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy Bircza,

c) **zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:**

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli instytucji kontaktujących się z rodziną, w tym placówkami służby zdrowia,
- zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,

- działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin w których opiekunowie pozostają bez pracy,
- monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, zarówno dzieci, jak i rodziców oraz motywowanie do podjęcia terapii i monitorowanie terapii,
- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji,
- współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, PCPR, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

d) dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracania prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

8. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Birczy we współpracy z instytucjami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny oraz pełniącymi funkcje wspierające:

- a) Urząd Gminy w Birczy – wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny;
- b) Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bircza – zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty;
- c) Zespół Interdyscyplinarnej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Bircza – integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty;
- d) Posterunek Policji w Birczy – zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie Gminy Bircza; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty; przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród młodzieży;
- e) Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki w Birczy – zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez organizowanie przez GOKSiT zajęć w zakresie

- kultury, sztuki i zajęć ruchowych; organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań i talentów;
- f) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyślu – udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem; zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w palcówkach opiekuńczo – wychowawczych; udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki szkolno-wychowawcze; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty;
  - g) Kuratorzy sądowi- wykonywanie działań o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądowych; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty;
  - h) Szkoły z terenu Gminy Bircza –realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych; wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci; pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty;
  - i) Ośrodek Zdrowia w Birczy – opieka i profilaktyka zdrowotna; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

9. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bircza na lata 2022 - 2024 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Bircza, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

10. MONITOROWANIE PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bircza na lata 2022 – 2024 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Birczy. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będzie poprzez przedstawienie co roku Radzie Gminy w Birczy sprawozdania z realizacji programu do 31 marca za rok poprzedni.

11. PODSUMOWANIE

Gmina Bircza od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tej funkcji. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.

15. Uchwała w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022- 2024

Głosowanie jawne

31 grudnia 2021, 10:16

Przyjęto jednogłośnie

ZA	14
PRZECIW	0
WSTRZYMAŁO SIĘ	0

Uprawnieni: 15
Obecni: 14
Zagłosowało: 14
Kworum: 50 (wartość 8)

Suma głosów: 15
Obecne głosy: 14
Oddano głosów: 14
Wymagana większość: >50% (wartość 8)

Szczegóły

ZA: 14 głosów

Józefa Barszczak	Kazimierz Cap	Stanisław Chrobak
Zbigniew Dutkowski	Andrzej Głowacz	Ryszard Hajnold
Hubert Kępa	Jan Koterbicki	Elżbieta Kunik
Grzegorz Kwaśnicki	Andrzej Paclawski	Krzysztof Poczynek
Adam Wilgucki	Tadeusz Wilgucki	

